

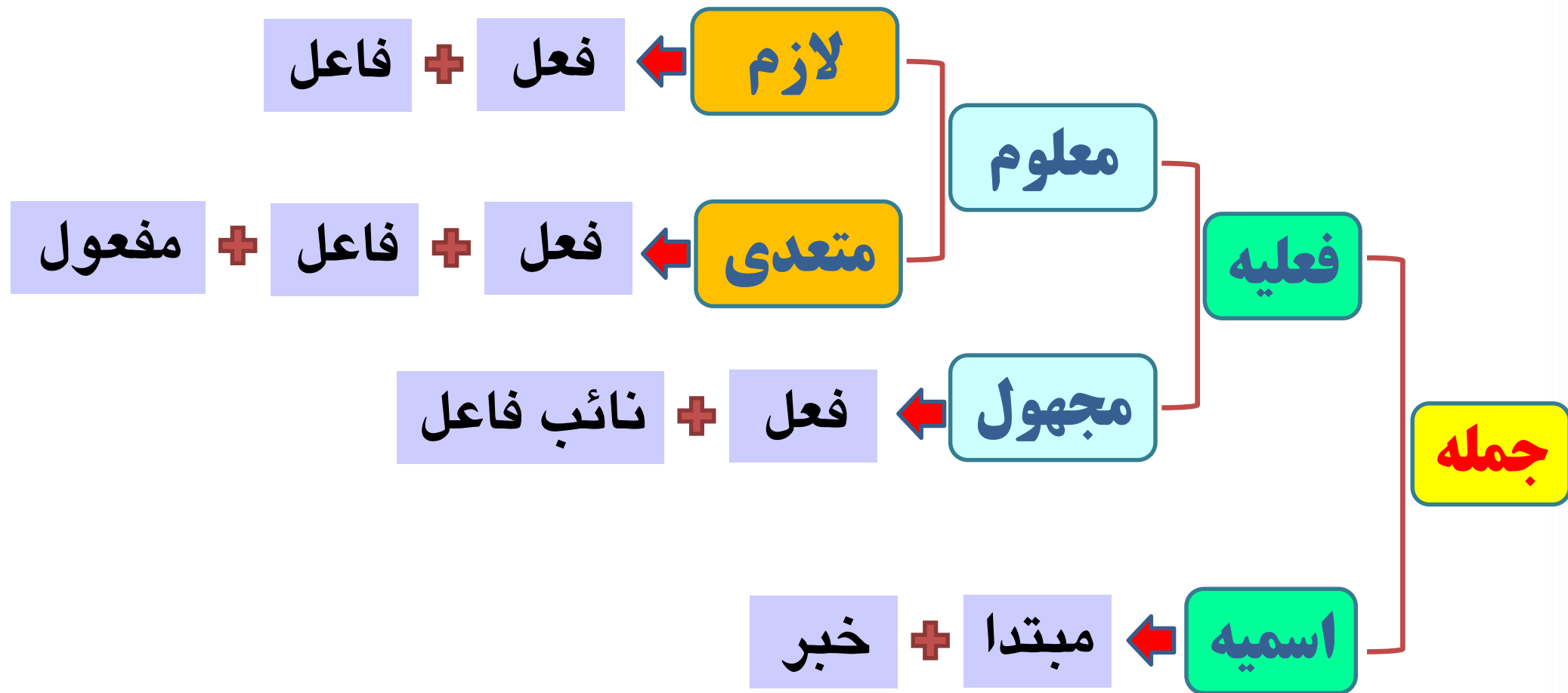
عربی

رهپویان
دانش و اندیشه

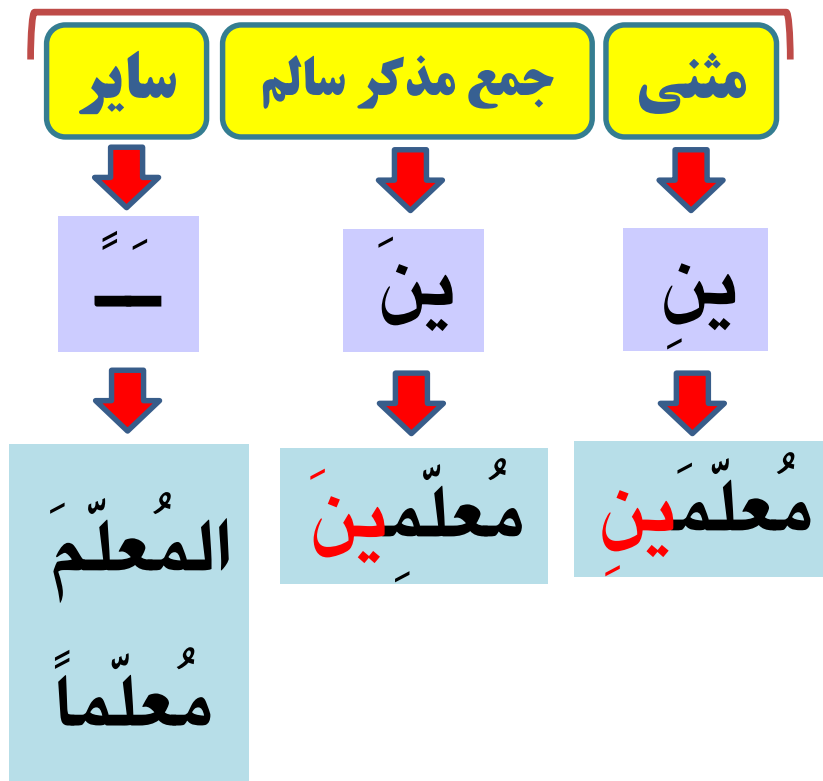
عربی دهم

الجملة الفعلية و الإسمية

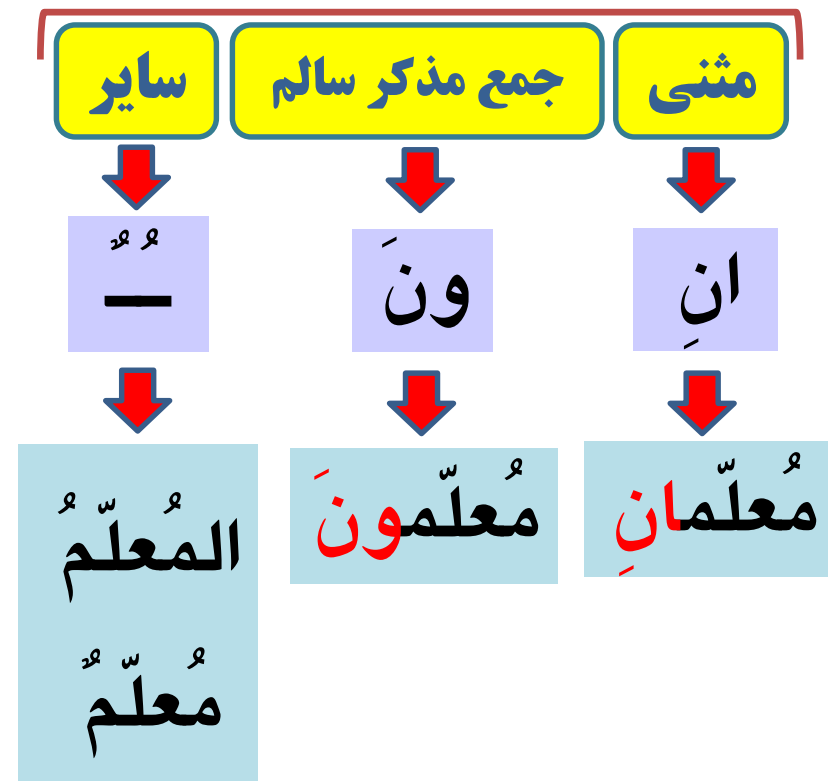
مدرس: عمّار تاج بخش

منصوب

مرفوع

مجرور

سایر

جمع مذکر سالم

مثنی

ـِ

ین

ین

المُعَلِّمِ
مُعَلِّمٍ

مُعَلِّمِین

مُعَلِّمَیْنِ

ضمير

متّصل

ا،و،ا،ن،ت،تُما،تُهم،ت،
تُما،تُنّ،ت،نا
ا،و،ا،ن،ا،و،ي،ا،ن

فعل معلوم ◀ فاعل

فعل مجهول ◀ نائب فاعل

فعل ناقصه ◀ اسم فعل ناقصه

فعل ◀ مفعول

اسم ◀ مضاف اليه

حرف جر ◀ مجرور به حرف جر

حروف مشبّهه ◀ اسم حروف مشبّهه

ه،هما،هُم،ها،هُما،
هُنّ،ك،كُما،كُهم،
ك،كُما،كُنّ،ي،نا

منفصل

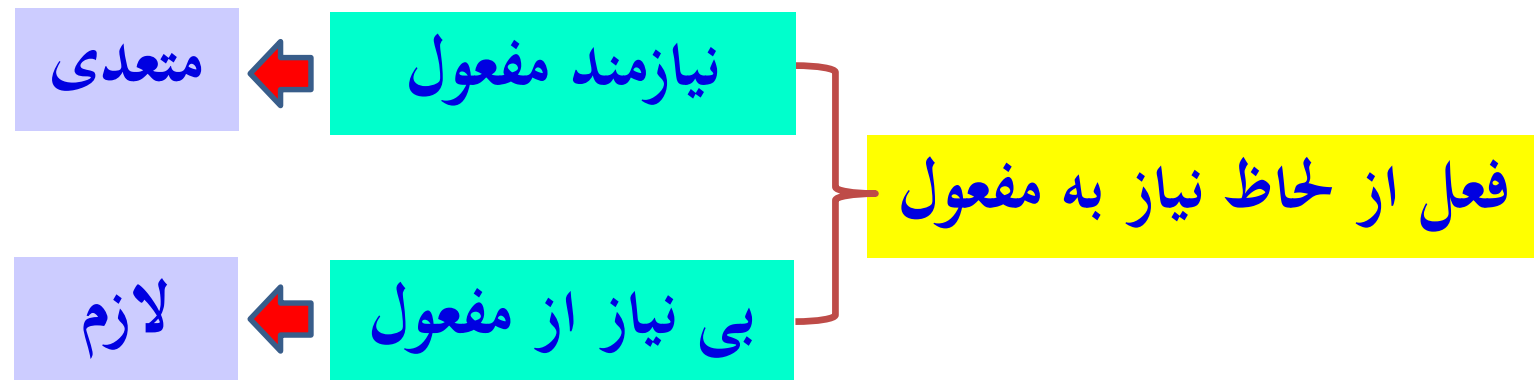

هو،هُما،هُم،هي،هُما،هُنّ،أنت،
أنتما،أنتم،أنتِ،أنتما،أنثُنّ،أنا،نحن

اگر در ابتدای جمله بیایند، **مبتدا** هستند و اگر
در وسط جمله بیایند، محلّ اعرابی ندارند.

یکی از نکات مهم در خصوص جمله فعلیه، مبحث لازم و متعدی است.

کَتَبَ (نوشت) ◀ چه چیزی را نوشت؟ ◀ سؤال درست است ◀ «کَتَبَ» متعدی است.

جَلَسَ (نشست) ◀ چه کسی را نشست؟ ◀ سؤال درست نیست ◀ «جَلَسَ» لازم است.

فاعل

انجام دهنده کار یا دارنده حالت است. فاعل نشانه‌ای دارد و این است که همواره پس از فعل می‌آید، می‌تواند یک ضمیر چسبیده به فعل باشد و با یک اسم ظاهر و گاهی هم پنهان است و اثری از آن نیست.

ذَهَبَ التَّلَامِيذُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ. ◀ دانش‌آموزان به مدرسه رفتند.	انواع فاعل
ذَهَبُوا إِلَى الْمَدْرَسَةِ. ◀ [آنها] به مدرسه رفتند.	
ذَهَبَ إِلَى الْمَدْرَسَةِ. ◀ به مدرسه رفت.	

فاعل همواره مرفوع است و اگر اسم ظاهر باشد در آخر خود مُـ، انِ ، ونَ دارد.

وَصَلَ الْمُعَلِّمُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

وَصَلَ الْمُعَلِّمَانِ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

وَصَلَ الْمُعَلِّمُونَ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

مفعول

اسمی است که کاربر آن انجام می‌شود و غالباً پس از فاعل می‌آید مگر این که ضمیری متصل به فعل شود.

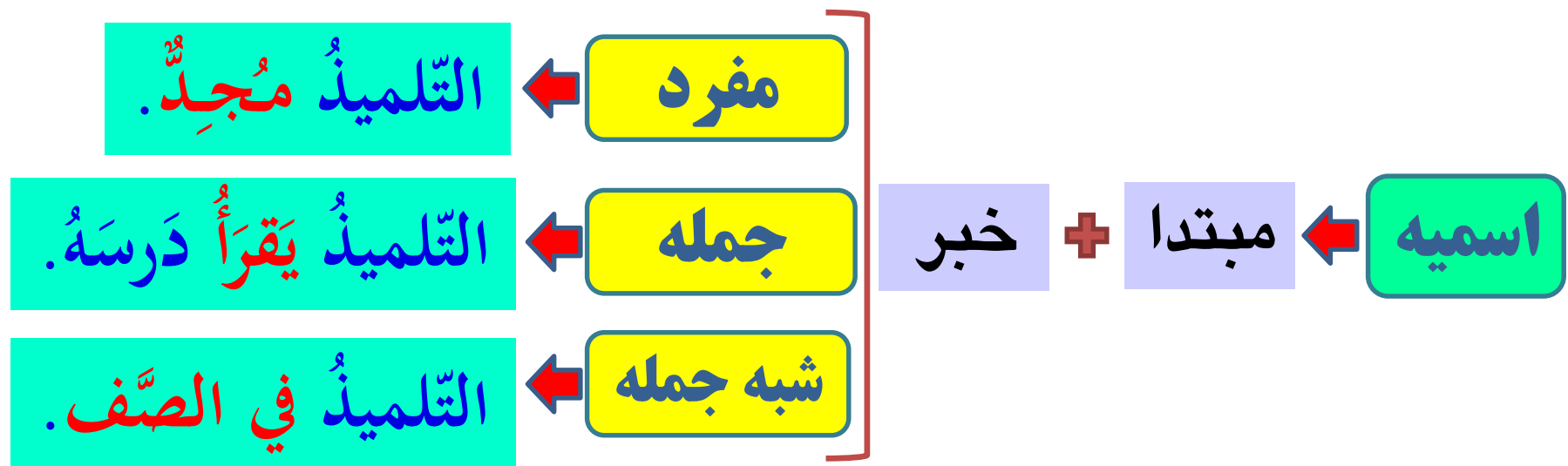
اسم ظاهر	◀ شاهَدَ حمیدٌ سعیداً. (حمید سعید را دید.)
انواع مفعول	ضمیر متصل ▶ شاهَدَهُ حمیدٌ. (حمید او را دید.)

مفعول همواره منصوب است و اگر اسم ظاهر باشد در آخر خود َـ یَـ، یَـ دارد.

شَاهَدَ التَّلْمِیْذُ مَعْلَمًا.

شَاهَدَ التَّلْمِیْذُ مَعْلَمَیْنِ.

شَاهَدَ التَّلْمِیْذُ مَعْلَمَیْنِ.

* مبتدا و خبر همواره مرفوع هستند:

المُعَلِّمُ مُجِدُّ.

المُعَلِّمَانِ مُجِدَّانِ.

المُعَلِّمُونَ مُجِدُّونَ.

ترکیب وصفی و اضافی

ترکیب

اضافی ◀ اسم + اسم ◀ دلالت بر مالکیت دارد و دوّمی، اوّلی را توصیف نمی‌کند.

مضاف مضاف الیه

کتابُ التّلمیذِ

وصفی ◀ اسم + اسم ◀ دلالت بر مالکیت ندارد و دوّمی، اوّلی را توصیف می‌کند.

موصوف صفت

کتابٌ مفیدٌ

* فاعل، مفعول، نائب فاعل، مبتدا و خبر و ... نیز می توانند صفت یا مضاف‌الیه داشته باشند. به مثال‌های زیر توجه کنید:

رَجَعَ طَالِبُ الْمَدْرَسَةِ إِلَى بَيْتِهِ. (دانش‌آموز مدرسه به خانه‌اش بازگشت.)

فعل فاعل مضاف‌الیه

قَرَأَ الطَّالِبُ الْمُجِدُّ كِتَابًا مُفِيدًا. (دانش‌آموز تلاشگر کتاب مفیدی خواند.)

فعل فاعل صفت مفعول صفت

طَالِبُ الْمَدْرَسَةِ وَلَدٌ مُؤَدَّبٌ! (دانش‌آموز مدرسه پسر مؤدبی است.)

مبتدا مضاف‌الیه خبر صفت

درباره صفت و مضاف‌الیه بیش‌تر بدانیم

- مضاف‌الیه همواره مجرور است:

کتابُ المعلمِ

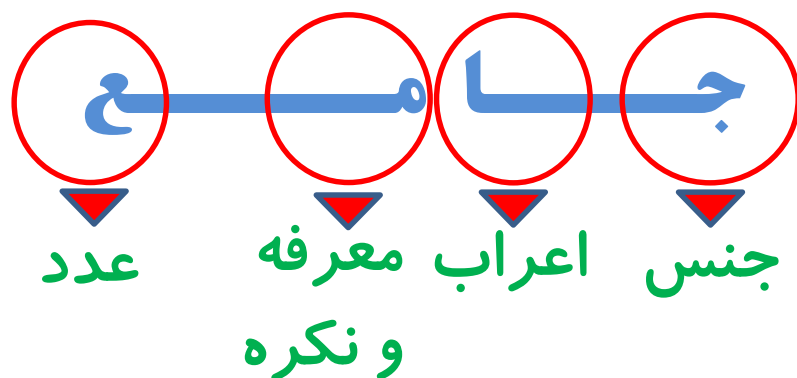
کتابُ المعلمینِ

کتابُ المعلمینَ

* مضاف هرگز، ال و تنوین نمی‌گیرد. (مضاف می‌تواند فاعل، مفعول و... باشد.)

درباره صفت و مضاف‌الیه بیش‌تر بدانیم

صفت در مذکر و مؤنث بودن، مفرد و مثنی و جمع بودن، داشتن ال و البته حرکت حرف آخر از موصوف تبعیت می‌کند:

هذا کتابٌ مفیدٌ
موصوف صفت

قرأتُ الكتابینِ المفیدینِ
موصوف صفت

هاتان شجرتانِ باسقتانِ
موصوف صفت

عِبَادُ اللَّهِ الصَّالِحُونَ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ.

نکته: در عربی اصل بر آن است که خبر مفرد، نکره باشد: عِبَادُ اللَّهِ **صالحون**.

نکته: اگر پس از مبتدا، شبه جمله بیاید و پس از آن نوعی دیگر از انواع خبر بیاید، آن نوع دیگر خبر است.

رهپویان

دانش و اندیشه

